

de-click. Mona & Florin sau cum ne putem întâlni cu istoria (1)

20-01-2017 Bogdan GHIU (/author/bogdanghiu) Rubrici (/categorie/rubrici)

 0 Comentarii (<http://www.observatorcultural.ro/articol/de-click-mona-florin-sau-cum-ne-putem-intilni-cu-istoria-1/>)

 Tipărește pagina (<http://www.observatorcultural.ro/articol/de-click-mona-florin-sau-cum-ne-putem-intilni-cu-istoria-1/print/>)

Recomandă articolul

 (<https://twitter.com/intent/tweet?url=http://www.observatorcultural.ro/articol/de-click-mona-florin-sau-cum-ne-putem-intilni-cu-istoria-1/>)

 ([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.observatorcultural.ro/articol/de-click-mona-florin-sau-cum-ne-putem-intilni-cu-istoria-1/&source=Observator Cultural](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.observatorcultural.ro/articol/de-click-mona-florin-sau-cum-ne-putem-intilni-cu-istoria-1/&source=Observator+Cultural))

 (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.observatorcultural.ro/articol/de-click-mona-florin-sau-cum-ne-putem-intilni-cu-istoria-1/>)

 (/rss)

 ([mailto:Adaugati o adresa de email aici?subject=Observator Cultural&body=de-click. Mona & Florin sau cum ne putem întâlni cu istoria \(1\) http://www.observatorcultural.ro/articol/de-click-mona-florin-sau-cum-ne-putem-intilni-cu-istoria-1/](mailto:Adaugati%20o%20adresa%20de%20email%20aici?subject=Observator%20Cultural&body=de-click.%20Mona%20&Florin%20sau%20cum%20ne%20putem%20intilni%20cu%20istoria%20(1)%20http://www.observatorcultural.ro/articol/de-click-mona-florin-sau-cum-ne-putem-intilni-cu-istoria-1/))

(<http://www.observatorcultural.ro/wp-content/uploads/2017/01/P1220315.jpg>)

Tocmai ce s-a încheiat (duminică, 15 ianuarie, de Ziua Culturii Naționale, cu marea ei confuzie propagandistică dintre cultură și identitate, sărbătoare oficială derivată din specularea politică a presupusei zile de naștere a marelui muncitor, poet-traducător-jurnalist Mihai Eminescu) *Prăpădenia pământului*, expoziția semi-retrospectivă (și doar la un prim nivel al titlului imediat-polemică) a cuplului de artiști Mona Vătămanu și Florin

Tudor (prescurtat, aici, Mona & Florin, deși nu aceasta este exact prescurtarea „acreditată”) găzduită de Salonul de Proiecte după desprinderea acestui spațiu deja consacrat din Muzeul Național de Artă Contemporană. Cine nu a văzut expoziția va trebui s-o aștepte pe următoarea sau să-i caute pe artiști pe alte meridiane, dar oricum a pierdut foarte mult: întâlnirea cu doi (unul: o singură semnătură) dintre cei mai substanțiali și mai nuanțați artiști vizuali români contemporani, o semnătură deja proprie, căci greu, ne-imediat, foarte fin de surprins. De mult vreau să scriu despre ei. Încerc să încep să o fac acum. Dar pentru aprehendarea lor e nevoie de o atenție răbdătoare, capabilă să-și vorbească și să asculte cu mare precizie. Oricum, articolele care vor urma sînt mai mult niște seminarii. Ne-instituționalizate, se înțelege, asemenea foștilor cîini vagabonzi!

S-o luăm treptat. În primul rînd, impresionantul perete, panou sau impresionanta simeză, serie, pe care o putem considera deschisă, intitulată *Întîlnire cu istoria* (2007-2016): surprindere prin pictură a unor „momente de subiectivare” (Foucault) politică, de intervenție a omului de rînd, individual, dar mai ales ca subiect colectiv *ad hoc*, deci ca mulțime, sub formă de demonstrații, greve, încercări de revoluții din întreaga lume, dar și prin vechile și uitatele cozi, pasive, din ultimul deceniu al național-comunismului românesc, cît și prin încă și mai pasiva observare în ascuns, de la fereastră, a unor lucrări de demolare-transformare urbană (a Bucureștiului, de exemplu, la care Mona & Florin, așa cum vom vedea, au mai reacționat).

Și, deja, problemă, controversă: pot fi aceste două ultime ipostaze (cozile și observarea din casă, de la fereastră) puse în aceeași serie cu participarea în stradă la evenimente? Firește că nu, și totuși cei doi artiști nu le judecă, nu le anatemizează, ci, punîndu-le alături de celelalte, explicit participatorii, supun reflecției, meditației tocmai gradele și modalitățile „întîlnirilor cu istoria”. Căci dacă ar fi să răsturnăm perspectiva, toate sînt doar „întîlniri”, și curajosul ieșit în stradă, pînă la moartea eroică sub gloanțe, dar și încolonearea la cozi sau „voyeurismul” temător sau prudent, mut testimonial, la distrugere sînt încadrate și oferite spre reflecție istorică sub aceeași titulatură a „întîlnirii cu istoria”. Altfel spus, că ieși din casă sau nu, sau că ieși ca să te încolonezi la coadă sau „doar” ca să demonstrezi, tot „întîlnire cu istoria”, nu neapărat participare la ea se cheamă. Ironie sobră, meditativă, grav, dar fin, neterorizant problematizantă: *ironie melancolică*, autentic filozofică așadar, a gestului artistic, care expune și „formulează” pur vizual o problemă. Care se cere, tocmai de aceea, verbalizată, „tradusă” în discurs: a spune ce vezi, ce ți se arată, căci nu este deloc otova.

Dar această controversă imanentă „peretelui”, „panoului”, „simezei”, „seriei” sau macro-meta-tabloului lui Mona & Florin nu poate să nu fie pusă în relație cu o altă controversă provocată de o foarte recentă expoziție unanim lăudată de critică, aceea intitulată *Soulèvements* (răsculări, revolte, răzmerițe: *ridicări și înălțări* ale oamenilor), curatoriată de cunoscutul teoretician al imaginilor și critic de artă Georges Didi-Huberman, și care tocmai s-a încheiat la Jeu de Paume. Nu am văzut, din păcate, această expoziție, voi cumpăra, proxima dată cînd ajung la Paris, catalogul, dar se pare că a fost vorba de o expunere de tip Aby Warburg (cărui Didi-Huberman i-a dedicat deja două imense tomuri) a unor *imagini* de răsculare-ridicare, opțiune filozofic-curatorială care a stîrnit, înșă, mînia istoricului în special al luptelor sociale Philippe Artières, vechi prieten de pe vremea cînd conducea Centrul „Michel Foucault”, care, într-un articol din *Libération*, intitulat „L’histoire sociale n’est pas de l’art”, l-a acuzat pe Didi-Huberman de *decontextualizare* și de *estetizare*. „O răzvrătire [*soulèvement*: ridicare, sculare, răsculare], scrie istoricul, nu este nici o revoluție, nici o revoltă, nici o răscoală, nici o emoție: este gestul prin care un individ sau mai mulți se construiesc ca subiecți istorici”, dar în expoziția lui Didi-Huberman, spune Philippe Artières, „baricada devine o instalație artistică, oamenii împușcați, niște performeri, manifestanții, niște dansatori, iar arhivele polițienești sau medicale, niște opere. Nu mai există nici istorie, nici actori ai istoriei, nici colective, doar figuri, forme, tablouri. [...] O lume din care Didi-Huberman suprimă violența. [...] Este urgent nu să fim esteți, ci să devenim pedagogi”. Adug doar, fără a putea să dezvolt aici, căci nu este locul, că Philippe Artières pornește, aici, de la un fundamental articol al lui Michel Foucault, „Inutile de se soulever?” (Inutil să ne răzvrătim, să ne răsculăm, să ne ridicăm-împotrivă?), care încheia, ca un fel de postfață, seria „reportajelor de idei” pe care filozoful francez le dedicase, în 1979, revoluției (conservatoare) iraniene. Și vom vedea că Mona & Florin chiar sînt, ca atitudine, foarte foucauldieni, adică autentic filozofici: vor să facă dreptate, nu să ia partea.

Dreaptă sau nedreaptă (nevăzînd nici măcar indirect expoziția, nu pot, cel puțin deocamdată, să judec), controversa are și, în același timp, nu are legătură cu gestul artistic al lui Mona & Florin, care, cum spuneam, expun(e) deja o problemă, la care ne expun prin însuși titlul lucrării, care trebuie judecată ca o *relativizare* nu în sensul că ne putem „întîlni cu istoria” oricum, fie că ne opunem sau că ne supunem ei, sau că avem pretenția

de a asista doar la ea, ci în sensul, dintr-un anumit punct de vedere mult mai tare, de adevărat scepticism filozofic, meditativ oricum, că, orice am face, nu putem decît să ne „întîlnim” cu istoria. Vanitate? Zădărnicie a actului de opoziție, așa cum se întrebă Foucault? Putem și ar trebui oare, așadar, să alegem între a participa și a nu participa la istorie? Nici vorbă: dacă tot doar de „întîlniri cu istoria” e vorba, măcar să ne oferim cît mai multe șanse ca această întîlnire să aibă loc.

Mai presus însă de orice, actul artistic al lui Mona & Florin mă interesează prin *pragmatica* lui plastică intrinsecă. Voi spune, pentru moment, doar că mi-a adus aminte de pereții/panourile de desene, de meta-macro-tablourile lui Rirkrit Tiravanija, intitulate *Demonstration Drawings*, pe care le-am văzut la Bienala de la Veneția din 2015 (și despre care, la momentul potrivit, am scris tot aici).

(*va urma*)

Taguri: Mona Vătămanu și Florin Tudor (<http://www.observatorcultural.ro/tag/mona-vatamanu-si-florin-tudor/>)

Agenda culturală

30/01

Înscrieri la Concursul “Drumul spre celebritate” - ediția [...]

(<http://www.observatorcultural.ro/stire/inscrieri-la-concursul-drumul-spre-celebritate-editia-viii/>)

26/01

Docuart întîmpină cinefilii cu noutăți în 2017 (<http://www.observatorcultural.ro/stire/docuart-intimpina-cinefilii-cu-noutati-2017/>)

24/01

Eveniment dedicat volumului „Scrisori către Vera”, de Vladimir [...]

(<http://www.observatorcultural.ro/stire/eveniment-dedicat-volumului-scrisori-catre-vera-de-vladimir-nabokov/>)

23/01

Rezultat etapa a doua de concurs | Bienala [...] (<http://www.observatorcultural.ro/stire/rezultat-etapa-doua-de-concurs-bienala-de-arta-de-la-venetia-2017/>)

23/01

ICR susține filmul românesc la Berlinala 2017 (<http://www.observatorcultural.ro/stire/icr-sustine-filmul-romanesc-la-berlinala-2017/>)

Vezi toate evenimentele (/stiri/toate-stirile/)

Media